

Anvendelsesorienteret undervisning

Begrebsafklaring og refleksions-
spørgsmål til undervisere

Indhold

3 Indledning

5 Hvad er anvendelsesorienteret undervisning?

6 **Anvendelse:** Forskellige typer kontekster som fag kan anvendes i

9 Refleksionsspørgsmål om anvendelse – om hvordan I arbejder med forskellige typer af anvendelseskontekster

10 **Orientering:** Forskellige tilgange til at koble fag og anvendelseskontekst

13 Refleksionsspørgsmål om orientering – om hvordan I arbejder med forskellige tilgange til at koble fag og anvendelseskontekst

14 Litteraturliste

Anvendelsesorienteret undervisning

© 2019 Danmarks vurderingsinstitut
Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC
Foto: Johner

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN www: 978-87-7182-263-2

Indledning

Anvendelsesorienteret undervisning motiverer mange voksne kursister.

Mange kursister i voksenundervisning og -uddannelse motive- res af, at den undervisning, de møder, direkte adresserer noget, de har lyst til at lære om, interesserer sig for og er engagerede i. Det kan være noget, de har indset, at det vil være godt for dem at lære for at opnå noget, de ønsker. Mange voksne motiveres også af at finde ud af, hvordan det, de lærer i under- visningen, kan bruges i deres liv.

Anvendelsesorienteret undervisning har netop fokus på det at støtte kursisterne i at se, hvordan de kan bringe de forskellige elementer af fagene i spil i forskellige kontekster – også uden for undervisningslokalet. Anvendelsesorienteret undervisning er altså en vej til at motivere voksne i uddannelse.

Begrebsafklaring og inspiration til dig, der arbejder med hf-enkeltfag, avu og FVU

Med dette hæfte ønsker Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) at understøtte og inspirere arbejdet med anvendelsesorienteret undervisning i almene voksenuddannelsesstilbud. Dels ved at bringe klarhed over begrebet anvendelsesorienteret under- visning, dels ved at komme med forslag til spørgsmål, I som undervisere kan bruge som afsæt for en fælles faglig refleksion og dialog om, hvornår og hvordan I kan gøre undervisningen (mere) anvendelsesorienteret.

Hæftet er målrettet undervisere på hf-enkeltfag, avu og FVU – det vi i dette hæfte kalder almene voksenuddannelsesstilbud – men vi håber, at den kan være til inspiration for alle, der underviser voksne.

Potentiale i at gøre undervisningen mere anvendelsesorienteret

Flere undersøgelser peger på, at der er et stort potentiale i at styrke undervisernes arbejde med anvendelsesorienteret undervisning. Undersøgelserne viser også, at der hersker tvivl om, hvad anvendelsesorienteret undervisning er på det almene voksen- og efteruddannelsesområde, og at der er behov for at afklare det for at kunne styrke arbejdet med det.

En undersøgelse foretaget på avu på otte af landets voksen- uddannelsescentre (VUC'er) fremhæver, at anvendelsen orien- tering er en positiv måde at arbejde med fagene på, og at anvendelsesorientering kun i mindre grad bliver praktiseret

(UVM, 2015). En anden undersøgelse, foretaget på avu og hf-enkeltfag, fremhæver, at anvendelsesorienteret og aktuel undervisning – i og uden for klasserummet – kan gøre kur- sisterne mere aktive og opmærksomme i undervisningen. Det kan også få kursisterne til bedre at huske et emne eller det konkrete faglige arbejde i aktiviteterne, fordi de i højere grad kan relatere sig til undervisningen og anvende det lærte i deres egen hverdag (EVA, 2014). En undersøgelse af forberedende undervisningsforløb for kursister med faglige og sociale udfor- dringer peger på, at en praksisnær og anvendelsesorienteret tilgang i undervisningen med fordel kan opprioriteres og fylde mere i den daglige undervisning (KORA, 2015).

Der har i forskellige sammenhænge været iværksat tiltag og forsøgsordninger på det almene voksen- og efteruddannelses- område for at gøre undervisningen mere anvendelsesoriente- ret. Fx har der været tiltag med fokus på at styrke rammerne for det ved at revidere læreplaner på almen voksenuddannelse (avu) og ved at kompetenceudvikle undervisere på højere forberedelseseksamen (hf-enkeltfag).

Sådan har vi gjort

Vores bud på en definition af anvendelsesorienteret under- visning er udviklet på baggrund af dels en analyse af litteratur og undersøgelser på området, dels en analyse af policydoku- menter, der danner de formelle rammer for hf-enkeltfag, avu og FVU.

Intentionen har været at samle op på den eksisterende viden på området og gøre det tydeligt, hvad der definerer anvend- esorienteret undervisning, og hvordan arbejdet med anvendelsesorienteret undervisning relaterer sig til og kan bidrage til at skabe en motiverende undervisning og samtidig indfri fagenes mål.

Vores analyse baserer sig på dansksproget litteratur om, undersøgelser af og forsøg med anvendelsesorienteret under- visning i hf-enkeltfag, avu og FVU. Formålet har været at iden- tificere, hvilken betydning anvendelsesorienteret undervisning har for voksne kursisters motivation og oplevelse af undervis- ningen, hvordan undervisere praktiserer anvendelsesorienteret undervisning og af hvilke grunde. Et andet formål med ana- lysen har været at identificere tidligere definitioner på anvend- esorienteret undervisning.

Analysen af policydokumenter bygger på de formelle rammer for hf-enkeltfag, avu og FVU. Formålet har været at identificere, hvilke relevante anvendelseskontekster der defineres i det formelle regelgrundlag, der rammesætter undervisning. Derudover at identificere aktiviteter og metoder, som kan understøtte en anvendelsesorienteret undervisning. Vi har analyseret det gældende regelgrundlag bestående af lov-bekendtgørelser, bekendtgørelser, fagbeskrivelser/læreplaner og vejledninger for dansk og matematik på hhv. hf-enkeltfag,

avu og FVU. Vi har også inddraget litteratur, der belyser den historiske udvikling i rammerne, for at forstå konteksten for og udviklingen i måden, relevante anvendelseskontekster defineres på.

Hæftet er desuden udviklet i dialog med udvalgte undervisere, en leder, en pædagogisk konsulent og en fagkonsulent fra sektoren, som undervejs i forløbet har kommenteret arbejdet for at sikre, at materialet er relevant for praksis.

Udvikl praksis sammen med dine fagkolleger

I dette hæfte præsenterer vi en række spørgsmål, man som fagkolleger kan bruge som udgangspunkt for en fælles faglig refleksion og dialog om anvendelsesorienteret undervisning. Refleksionsspørgsmålene tager udgangspunkt i EVA's bud på en definition af anvendelsesorienteret undervisning. Med spørgsmålene ønsker vi at understøtte en lokal og kollegial drøftelse af, hvordan der allerede i dag laves anvendelsesorienteret undervisning, samt hvor og hvordan der kan være behov for udvikling af praksis.

Sådan kommer I godt i gang med en fælles faglig drøftelse af anvendelsesorienteret undervisning

Vælg en anledning til at tage en fælles faglig drøftelse af anvendelsesorienteret undervisning og sæt et afgrænset tidsrum af til drøftelsen. Eksempelvis én time på et faggruppemøde, et fagudvalgsmøde, i forbindelse med en pædagogisk arbejdsdag eller i det hele taget dér, hvor der er mulighed for at have en fagintern gruppedrøftelse.

- Aftal, at alle læser hæftet forud for, at I mødes.
- Brug refleksionsspørgsmålene som afsæt for en fælles dialog om, hvordan praksis ser ud hos jer, og hvordan I kan udvikle den. Tag udgangspunkt i de spørgsmål, der giver mening for jer.
- Del erfaringer med hinanden – det kan både være individuelle erfaringer og fælles erfaringer. Vær ærlige omkring, hvad I ser af muligheder, og hvad I oplever, der er svært.

Hvad er anvendelsesorienteret undervisning?

For at kunne arbejde kvalificeret med anvendelsesorienteret undervisning er det vigtigt med en definition på begrebet.

Vi har lavet en bred definition af anvendelsesorienteret undervisning. Med definitionen fremhæver vi for det første, at fagene kan omsættes og finde anvendelse i flere forskellige kontekster. Det kan være uddannelses-, arbejdsmarkeds-, samfunds- eller hverdagskontekster. For det andet fremhæver vi med

definitionen, at anvendelsesorienteret undervisning handler om at koble faget sammen med relevante anvendelseskontekster. Koblingen kan ske på forskellige måder alt efter, hvad kursisterne skal lære, og hvem de er. Vores bud på en definition af anvendelsesorienteret undervisning er følgende:

Definition af anvendelsesorienteret undervisning

Anvendelsesorienteret undervisning sigter mod at skabe grundlag for, at kursisterne kan anvende faget i relevante uddannelses-, arbejdsmarkeds-, samfunds- og/eller hverdagskontekster. Underviseren skaber grundlaget for anvendelse ved at benytte aktiviteter og metoder i undervisningen, der understøtter en kobling mellem faget og relevante anvendelseskontekster.

I det følgende udfolder vi definitionen af anvendelsesorienteret undervisning ved at skelne mellem de to dele i begrebet – **anvendelse** og **orienteret**. De to afsnit har vi valgt at kalde Anvendelse og Orientering. Anvendelse henviser til de anvendelseskontekster, et fag kan kobles til og anvendes i. Orientering henviser til de aktiviteter og metoder, underviseren kan benytte i undervisningen til at koble faget til de relevante anvendelseskontekster for derved at skabe grundlag for, at kursisterne kan anvende faget.

Opdelingen mellem anvendelse og orientering er en analytisk skelnen, vi bruger til at sondre mellem, hvor faget kan anvendes, og hvordan koblingen mellem faget og anvendelseskonteksten kan understøttes. I praksis vil det i nogle tilfælde være umuligt at skelne mellem hvor og hvordan, fordi de udgør en enhed. Det er fx tilfældet, når der undervises i fagspecifikke metoder eller teknikker. I andre tilfælde er forholdet mellem hvor og hvordan mere åbent. Det er fx tilfældet, når et fag kan kobles til flere forskellige relevante anvendelseskontekster, og når der er forskellige måder at gøre det på.

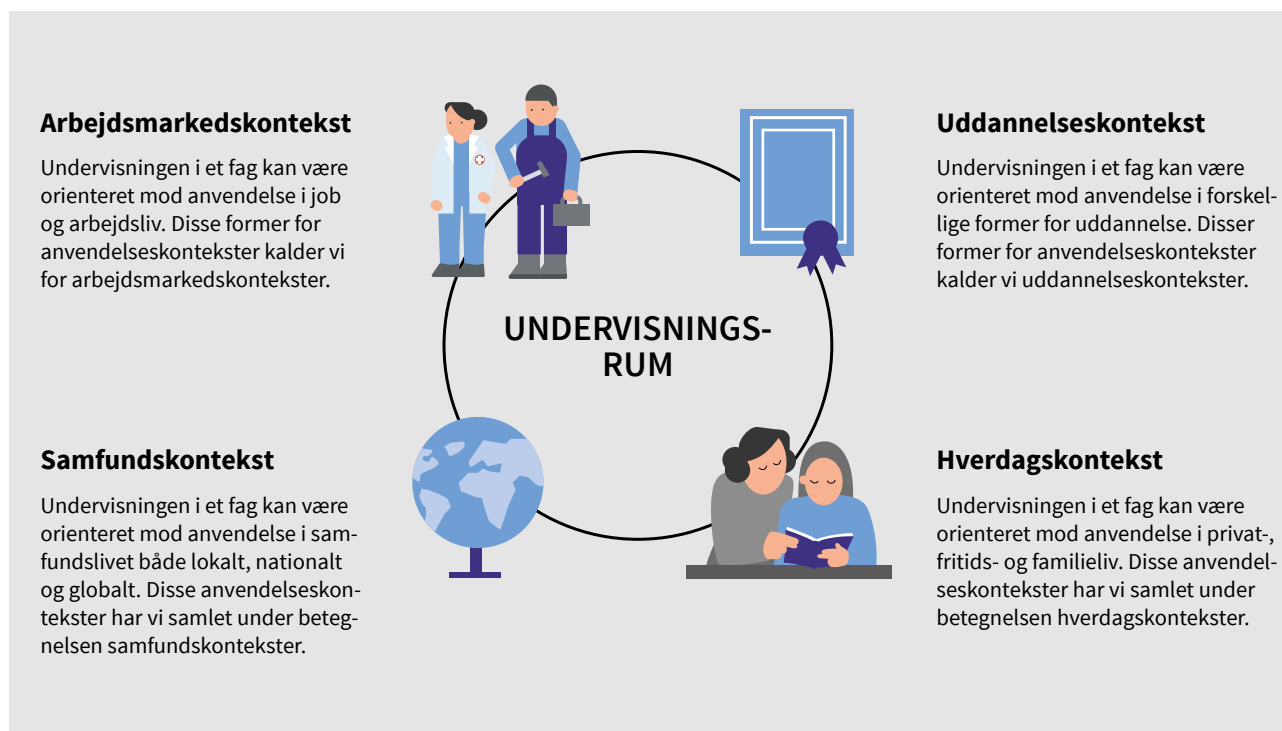
Anvendelse refererer til de anvendelseskontekster, undervisningen i et fag (forstået som tilegnet viden, færdigheder og kompetencer) kan kobles til og anvendes i.

Anvendelse: Forskellige typer kontekster som fag kan anvendes i

Vi har identificeret fire forskellige typer anvendelseskontekster, hvor fagene kan bringes i spil. De fire typer er identificeret på baggrund af en analyse af, hvilke anvendelseskontekster der fremgår af lovbekendtgørelser, bekendtgørelser samt fag-

beskrivelser/læreplaner og vejledninger for dansk og matematik på hhv. hf-enkeltfag, avu og FVU. De fire typer anvendelseskontekster fremgår af følgende figur.

Fire typer af anvendelseskontekster

Uddannelseskontekst er eksempelvis kursisters deltagelse i og interesse for videre uddannelse i form af fx studieforberedende kompetencer og faglige forudsætninger. Det kan også være kursisters forberedelse på at foretage et selvstændigt og modent uddannelsesvalg.

Arbejdsmarkedskontekst er eksempelvis kursisters deltagelse i og interesse for nuværende eller eventuel fremtidig beskæftigelse i form af fx faglig viden og færdigheder i relation til et erhverv, en profession eller en arbejdsfunktion. Det kan også være forberedelse på at foretage et selvstændigt og modent karrierevalg.

Samfundskontekst er eksempelvis understøttelse af kursisters aktive medborgerskab i form af fx forudsætninger for at indgå i den demokratiske debat og beslutningsproces og at tage kritisk stilling.

Hverdagskontekst er eksempelvis understøttelse af kursisters aktive deltagelse i og praktiske organisering af hverdagen i form af fx øget selvtillid og mestring i forbindelse med lektiestøtte til børn og udvikling af en personlig stemme og funktionelle færdigheder og forståelser til brug i hverdagen. I tabellen nedenfor kommer vi med eksempler på, hvordan de skrives frem i de seneste udgivne bekendtgørelser og vejledninger.

Forskellig vægtning af anvendelseskontekster

Alle fire anvendelseskontekster er skrevet ind i vejledningerne for hf-enkeltfag, avu og FVU, matematik og dansk, men de er forskelligt vægtet på uddannelserne og i fagene. Overordnet set er arbejdsmarkedskontekst, uddannelseskontekst og samfundskontekst i særlig grad vægtet på hf-enkeltfag. På FVU er hverdagen vægtet særligt højt som anvendelseskontekst, mens specifikke anvendelseskontekster kun i begrænset omfang er skrevet frem på avu. Selvom nogle anvendelseskon-

tekster er vægtet højt i det formelle regelgrundlag, udelukker det ikke, at andre anvendelseskontekster reelt set kan være lige så eller endnu mere motiverende for kursisterne. Hvad der er relevante anvendelseskontekster i et kursistperspektiv, kan kun afklares gennem dialog med de konkrete kursister på holdet.

Hvordan man som underviser kan lave forskellige koblinger mellem faget og relevante anvendelseskontekster, er udfoldet i næste afsnit om orientering af undervisningen.

Eksempler på anvendelseskontekster i hf-enkeltfag, avu og FVU

Arbejdsmarkedskontekster

Der er på hf-enkeltfag, avu og FVU intentioner om, at den viden, de færdigheder og kompetencer, kursisterne udvikler i undervisningen, skal kunne anvendes i deres arbejdsliv:

På hf-enkeltfag lægges i undervisningen vægt på såvel det teoretiske som det professionsrettede, herunder fagenes anvendelse i relation til videre uddannelse og job.

I FVU-læsning arbejdes med deltagerens brug af skriftsprog i hverdagen. Dette har til formål at øge deltagerens bevidsthed om, hvordan tekster indgår som en integreret del af hverdagsfunktioner på jobbet, i uddannelsen og/eller i fritiden.

Samfundskontekster

Der er på hf-enkeltfag, avu og FVU tydelige eksempler på, at undervisningen orienteres mod samfundslivet:

I arbejdet med kursisternes udtryksfærdighed i praksisnære sammenhænge udvikler kursisterne i hf-dansk et sikkert sprogligt udtryk og formidlingsbevidsthed. Sikker udtryksfærdighed og kritisk-analytisk sans fremmer kursistens muligheder for som medborger at orientere sig og handle i et moderne, demokratisk, digitaliseret og globalt orienteret samfund.

Undervisningen i avu-dansk skal med udviklingen af danskfaglige kompetencer bidrage til at styrke kursistens evne til at håndtere informationer, gå bag om ordene og teksterne og forstå indhold og nuancer og på den måde fremme kursistens muligheder for at orientere sig og handle i et moderne, demokratisk og globalt orienteret samfund.

Undervisningen i FVU-læsning har til formål at sikre deltageren mulighed for at tilegne sig færdigheder, der gør deltageren i stand til at forstå og anvende skrevne tekster med det formål at nå sine mål, udvikle sin viden og deltage aktivt i samfundslivet.

Uddannelseskontekster

Der er på hf-enkeltfag, avu og FVU tydelige eksempler på, at undervisningen orienteres mod videre uddannelse:

Eleverne skal på hf-matematik opnå alment dannende, anvendelsesbetonet og studieforberedende matematisk indsigt, der bidrager til en forståelse af matematikkens afgørende betydning for at kunne beskrive, forstå og kommunikere om naturvidenskabelige og teknologiske samt samfundsvidenskabelige og kulturelle spørgsmål.

Avu har til formål at styrke voksnes muligheder for videre uddannelse og at fremme deres interesse for at uddanne sig.

Formålet med FVU-læsning er, at deltageren primært udvikler skriftsproglige færdigheder og teknikker, der kan støtte tilegnelsen af ny viden i relation til erhverv, uddannelse eller interesseområde.

Hverdagskontekster

Der er på hf-enkeltfag, avu og FVU tydelige eksempler på, at undervisningen orienteres mod hverdagslivet:

I arbejdet med kursisternes udtryksfærdigheder lægges der på hf-enkeltfag vægt på dels at udvikle kursisternes personlige stemme gennem kreative skriveøvelser, dels på kursisternes studieforberedende kompetencer med fokus på faglig formidling mundtligt, skriftligt og i andre former.

Avu-matematik: Formålet er at give kursisterne mulighed for at forbedre deres talforståelse, begrebsforståelse og regnefærdigheder, så de får bedre mulighed for aktivt at anvende matematik i hverdagslivet.

FVU-matematik: Funktionelle matematikfærdigheder og -forståelser (numeralitet) har stor betydning for voksnes deltagelse i uddannelse, arbejds- og samfundsliv og for den praktiske organisering af hverdagen.

Refleksionsspørgsmål om anvendelse – om hvordan I arbejder med forskellige typer af anvendelseskontekster

Her finder du forslag til spørgsmål, som du og dine fagkolleger kan bruge som udgangspunkt for en fælles faglig refleksion og dialog om de forskellige typer anvendelseskontekster. Med spørgsmålene ønsker vi at understøtte en drøftelse af, hvordan I allerede i dag inddrager og arbejder med forskellige typer af anvendelseskontekster, samt hvor og hvordan der kan være behov for udvikling af praksis for dette.

Hvordan ser praksis ud hos os?

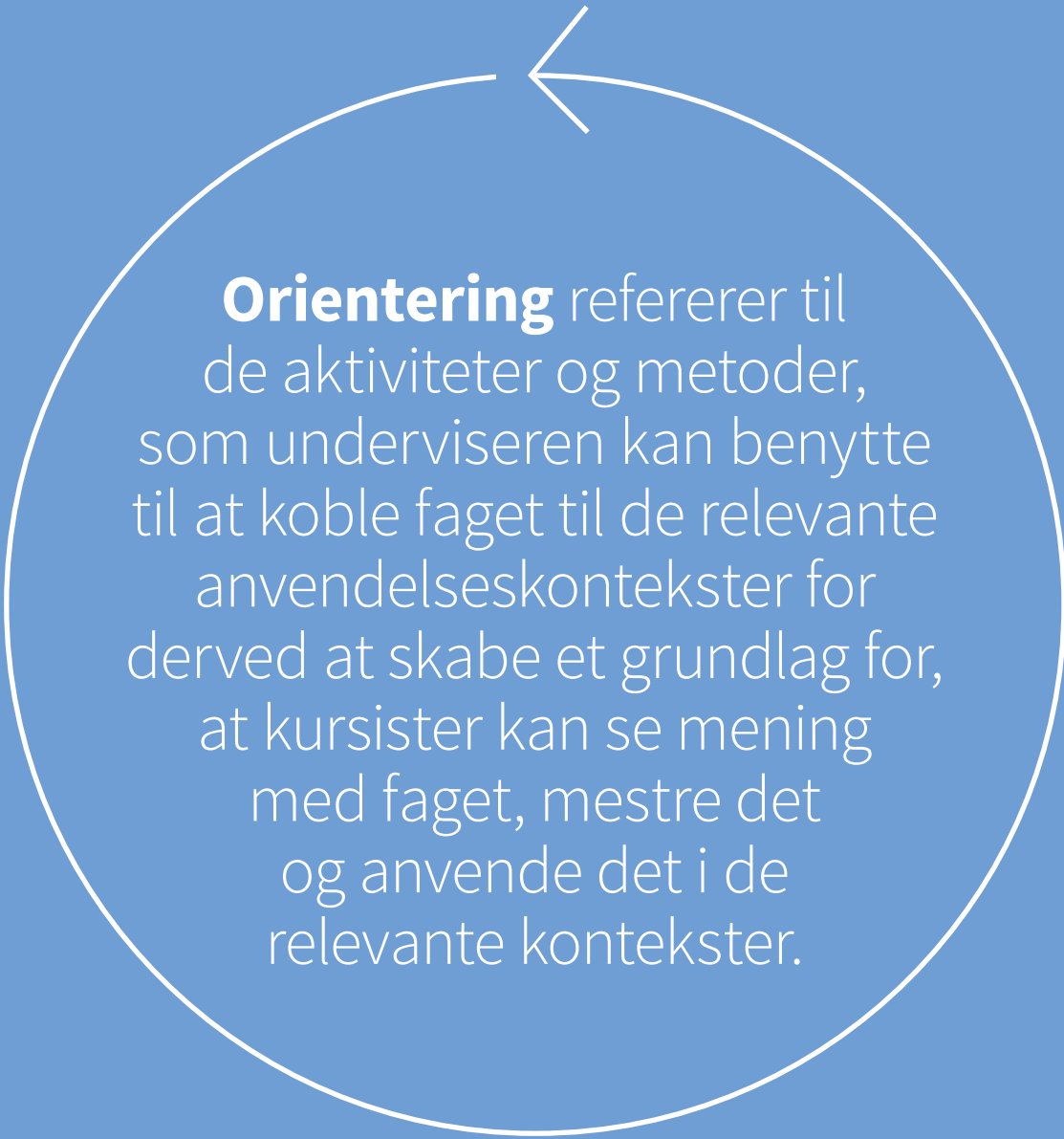
- Hvilke anvendelseskontekster inddrager vi allerede i undervisningen, og hvorfor?
- Hvilke har vi særligt gode erfaringer med at inddrage?
- Er der anvendelseskontekster, vi slet ikke inddrager i dag – i så fald hvilke, og hvorfor?

Hvordan kan vi udvikle praksis?

- Hvilke anvendelseskontekster kan vi i højere grad inddrage i undervisningen?

I kan herunder tage en drøftelse af, hvad der er de relevante anvendelseskontekster:

- Hvad er formelt set de relevante anvendelseskontekster for vores fag?
- Hvad er de motiverende (relevante og betydningsfulde) anvendelseskontekster for vores kursister? Og hvordan får vi viden om, hvilke anvendelseskontekster der er relevante og motiverende for kursisterne?
- Hvor har kursisterne hhv. sammenfaldende og forskellige relevante anvendelseskontekster?
- Hænger de relevante kontekster for vores fag sammen med de relevante for vores kursister, eller er der modsætninger?
- Hvordan kan det flettes ind i årsplanen, så vi når omkring de relevante kontekster for faget og de motiverende anvendelseskontekster for vores kursister? Hvilke faglige emner lægger i særlig grad op til det?
- Hvad kræver det for at få det organiseret? Af os som faggruppe? Af os hver især? Af ledelsen?

Orientering refererer til de aktiviteter og metoder, som underviseren kan benytte til at koble faget til de relevante anvendelseskontekster for derved at skabe et grundlag for, at kursister kan se mening med faget, mestre det og anvende det i de relevante kontekster.

Orientering: Forskellige tilgange til at koble fag og anvendelseskontekst

Vi har identificeret tre dimensioner i arbejdet med at koble faget og relevante anvendelseskontekster. De tre dimensioner består hver især af to forskellige tilgange, man som underviser kan vælge at bringe i spil og veksle mellem i løbet af et undervisningsforløb.

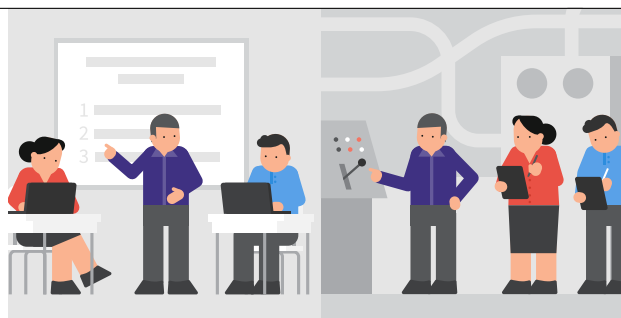
De tre dimensioner er identificeret gennem en analyse af forskellige aktiviteter og metoder, undervisere kan bruge til at skabe kobling mellem faget og relevante kontekster.

De aktiviteter og metoder der har indgået i analysen, er fundet på baggrund af 1) en gennemlæsning af vejledningerne til hhv. dansk og matematik på avu, FVU og hf-enkeltfag, 2) en gennemlæsning af erfaringer fra tidligere undersøgelser og forsøgs- og udviklingsprojekter, hvor man enten direkte eller indirekte har gjort sig nogle erfaringer med at styrke undervisningens anvendelsesmuligheder i avu, FVU og hf-enkeltfag.

Tre dimensioner i arbejdet med at skabe kobling mellem faget og anvendelseskontekster

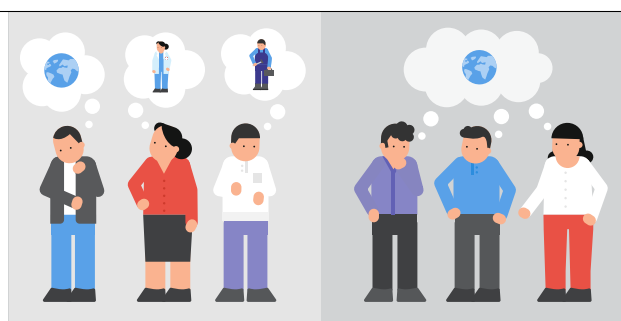
Hvor skal undervisningen foregå?

Som underviser kan du trække anvendelseskonteksten ind i undervisningslokalet eller tage undervisningen med ud i anvendelseskonteksten.

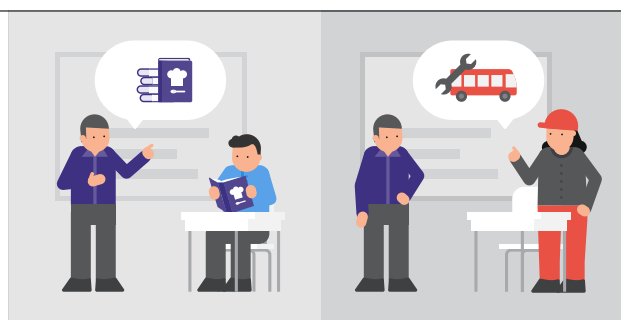
Hvor er kursisternes anvendelseskontekst individuel og fælles?

Som underviser kan du tilrettelægge undervisningen med afsæt i enten kursisternes individuelle anvendelseskontekster eller deres fælles anvendelseskontekst.

Hvem bringer relevant materiale ind i undervisningen?

Som underviser kan du inddrage anvendelseskonteksten i undervisningen ved hjælp af klassiske eksempler eller ved, at kursisterne tager deres egne eksempler med ind i undervisningen.

Første dimension om valg af undervisningens placering i eller uden for undervisningslokalet

Som underviser kan man tilrettelægge en anvendelsesorienteret undervisning ved at bruge to forskellige tilgange til at sætte faget i relation til anvendelseskonteksten.

Den ene tilgang er at trække anvendelseskonteksten ind i undervisningslokalet. Det kan for eksempel ske gennem inddragelse af autentisk materiale samt aktuelle/virkelighedsnære debatter og temaer, som har interesse for deltagergruppen, gennem arbejde med cases og autentiske data hentet fra en konkret praksis, gennem gæstebesøg (fx fra erhvervslivet) og gæstelærere/gæsteoplæg (fx lærer fra eud som besøger avu) ved hjælp af rollemodeller (fx tidligere kursister) eller andet.

Den anden tilgang er at tage undervisningen med ud i anvendelseskonteksten. Det kan eksempelvis være i form af besøg på virksomheder, uddannelsesinstitutioner, mv. eller i form af forlagt undervisning på virksomheder eller skoler, ekskursioner i lokalsamfundet eller gennem praktik og brobygningsaktiviteter.

Anden dimension om fokus på fælles eller forskellige anvendelseskontekster som afsæt for undervisningen

Som underviser kan man vælge at tilrettelægge den anvendelsesorienterede undervisning som enten kollektive forløb/situationer med afsæt i en fælles anvendelseskontekst eller som individuelle forløb/situationer med afsæt i forskellige anvendelseskontekster.

Kollektive forløb er karakteriseret ved, at kursisterne tager afsæt i den samme anvendelseskontekst og er fælles om at arbejde med eksempelvis et tema, en tekst eller en problemstilling inden for en fælles anvendelseskontekst. Det kan eksempelvis være en specifik arbejdsmarkedskontekst i form af en særlig type job, erhverv eller profession, som undervisningen er rettet mod (fx FVU virksomhedshold eller hf-fagpakker, fx pædagogpakken). Det kan også være en fælles anvendelseskontekst, man sammen bliver præsenteret for eller besøger praksis indenfor, fx med henblik på at få

indblik i en specifik anvendelseskontekst eller identificere relevant/nødvendig viden, færdigheder og kompetencer for at kunne deltage i fx videreuddannelse eller på arbejdsmarkedet.

Individuelle forløb er karakteriseret ved, at kursisterne tager afsæt i hver deres relevante anvendelseskontekst og evt. arbejder med faget i grupper af kursister med sammenfaldende relevante anvendelseskontekster. Kursisterne kan eksempelvis lave observationer af egen praksis, fx på arbejdspladsen eller i hverdagslivet, skrive dagbøger og fx registrere læse- og/eller skrivebehov, tage i praktik mv. Det kan fx være med det formål at registrere egne erfaringer, vaner eller behov, der kan bearbejdes og perspektiveres i undervisningen enten individuelt eller i grupper.

Tredje dimension om brugen af underviserens klassiske eksempler eller kursisternes egne erfaringer og eksempler

Som underviser kan man vælge at gøre brug af prototypiske/karakteristiske eksempler, tekster, problemstillinger mv. eller kursisternes egne bidrag med afsæt i deres egne erfaringer, udfordringer og eksempler.

Den prototypiske tilgang er karakteriseret ved, at underviseren gør brug af sin egen faglige rygsæk og udvælger tekster, situationer, opgaver, mv., som er karakteristiske inden for en bestemt kontekst, og som kan bringe faget i spil og gøre arbejdet med det mere levende og lettere forståeligt.

I takt med at kursisterne udvikler faglig kunnen og selvstændighed, kan underviseren gøre brug af den kapacitet af viden og erfaringer (fx fra skole, arbejde eller hverdag), der er blandt kursisterne, for derigennem at gøre arbejdet med faget vedkommende og meningsfuldt og for aktivt at inddrage og tage udgangspunkt i deres læringsbehov og perspektiver. I denne tilgang er det kursisterne, som bidrager med opgaver, eksempler, tekster mv. fra enten hverdagen, fritiden, jobbet eller uddannelsen, fx gennem brug af dagbog eller ved selv at medbringe konkrete tekster, udfordringer mv.

Refleksionsspørgsmål om orientering – om hvordan I arbejder med forskellige tilgange til at koble fag og anvendelseskontekst

Her finder du forslag til spørgsmål, som du og dine fagkolleger kan bruge som udgangspunkt for en fælles faglig refleksion og dialog om de forskellige tilgange til at skabe kobling mellem faget og relevante anvendelseskontekster. Med spørgsmålene ønsker vi at understøtte en drøftelse af, hvordan I allerede i dag arbejder med de forskellige tilgange, samt hvor og hvordan der kan være behov for udvikling af praksis for dette.

Hvordan ser praksis ud hos os?

- Hvilke af de tre dimensioner bruger vi i dag, og hvilke tilgange inden for disse bruger vi?
- Hvilke dimensioner og tilgange har vi særligt gode erfaringer med at bruge, og hvordan?
- Er der dimensioner og tilgange, vi slet ikke bruger i dag – i så fald hvilke, og hvorfor?

Hvordan kan vi udvikle praksis?

- Hvilke dimensioner og tilgange til at skabe kobling mellem faget og relevante anvendelseskontekster kan vi i højere grad bruge i undervisningen?

I kan herunder tage en drøftelse af, hvordan I kan udvikle praksis ved at bringe de forskellige tilgange (mere) i spil:

- Hvornår og hvordan kan vi trække anvendelseskonteksten ind i undervisningen?
- Hvornår og hvordan kan vi tage undervisningen med ud i anvendelseskonteksten?
- Hvornår og hvordan kan vi tage afsæt i en fælles anvendelseskontekst for hele eller dele af kursistgruppen?
- Hvornår og hvordan kan vi tage afsæt i kursisternes forskellige relevante og motiverende anvendelseskontekster?
- Hvornår og hvordan kan vi inddrage og arbejde med prototypiske og karakteristiske tekster, situationer mv. for en anvendelseskontekst?
- Hvornår og hvordan kan vi inddrage og arbejde med kursisternes egne erfaringer og eksempler fra en anvendelseskontekst?
- Hvordan kan det flettes ind i årsplanen, så vi får bragt de forskellige tilgange (mere) i spil? Hvilke faglige emner lægger i særlig grad op til det?
- Hvad kræver det for at få det organiseret? Af os som faggruppe? Af os undervisere hver især? Af ledelsen? Af andre?

Litteraturliste

Christensen, T. S., & Svejgaard, K. L. (2008): Det anvendelsesorienterede perspektiv på hf: FoU-projekt 116360. Forsøg, udvikling og efteruddannelse i de gymnasiale uddannelser. Odense og Århus: Syddansk Universitet.

Christensen, T. S., & Raae, P. H. (2011): Anvendelsesorienteret hf – Når politik møder praksis.

DEA. (2017): Kvalitativ analyse – Hvad løfter de udsatte unge i forberedende tilbud videre til uddannelse eller beskæftigelse? Udarbejdet af Den Regionale Ungeenhed for Tænkertanken DEA.

Dolin, J. (2012): Anvendelsesorientering – hvad snakker vi om? www.ind.ku.dk/projekter/anvendelse2012-13/Anvendelsesorientering-JD-06-02-2012__Kompatibilitetstilstand_.pdf

EMU. (2018): FVU. Bekendtgørelser og vejledninger: www.emu.dk/modul/bekendtg%C3%B8relser-og-vejledninger

EVA. (2013): Almen voksenuddannelse. Evaluering af reformen 2009. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2014): Voksenpædagogiske læringsmiljøer på VUC. Fokus på avu og hf-enkeltfag. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2015): Hf – profil og funktion. En undersøgelse af hf-kursister på toårig hf. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

EVA. (2016): AVU-didaktik og pædagogisk ledelse. Evaluering af forløb. København: Danmarks Evalueringsinstitut.

Illeris, K. (2003): Voksenuddannelse og voksenlæring. Roskilde Universitetsforlag Learning Lab Denmark.

KORA. (2015): Følgeforskning af UPGRADE-forløb. En undersøgelse af forberedende undervisningsforløb for unge med faglige og sociale udfordringer. København: Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning.

Larsen, L. L. (2015): Lærerens verden. Almendidaktiske refleksioner over klasserumserfaringer. København: Institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet

Louw, A., & Pless, M. (2015): Øget overgang til eud efter avu – tværgående analyser af VUC skolers forsøgs- og udviklingsprojekter med erhvervstonet undervisning på avu. København: Center for Ungdomsforskning, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet i København.

Nielsen L. K. & Hyldig J. (2008): Det er ikke nemt at høre, hvad ministeren siger. Artikel i Voksenuddannelse, efteråret 2008

Raae, P. H. & Christensen, T. S. (2009): Den fortsatte implementering af hf-reformen. Evaluering af reformimplementeringen i 2-årigt hf, hf-fagpakke og hf-enkeltfag.

Raae, P. H. (2011): Kompetenceudvikling og anvendelsesorientering på hf-institutioner – et projekt om hf-profil og et løft til skolernes udviklingskapacitet. Dialogforum vedrørende udviklingsprojekter/-forløb til Undervisningsministeriets efteruddannelsesindsats. Evaluering af første etape.

Rambøll og Epinion (2017): Kombineret kvantitativ og kvalitativ analyse af avu og produktionsskoleforløb, Rapport, maj 2017

VUC. (2016): Årsrapport. www.vuc.dk/wp-content/uploads/PDF/VUC_i_tal/Aarsrapport2016.pdf

UVM. (2009): Anvendt hf – inspiration til anvendelsesorientering. København: Undervisningsministeriet.

UVM. (2015): Bedre introduktion og fastholdelse af de svageste kursister og strukturforsøg med samlede uddannelsesstilbud med på fuld tid: www.uvm.dk/almen-voksenuddannelse-avu/forsoeg-og-udvikling

UVM. (2015): Hf-udvalgets anbefalinger til en fremtidssikring af hf. Afrapportering fra hf-udvalget. København: Undervisningsministeriet.

UVM. (2016): Evaluering af avu-læreplansforsøg. København: Undervisningsministeriet.

UVM. (2018): Kommissorium for udvikling af fagene FVU-digital og FVU-engelsk: www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/udd/voksne/pdf18/apr/180430-kommissorium-for-nye-fvu-fag.pdf?la=da

VUC (2016): VUC's samlede udspil til nyt hf. www.vuc.dk/nyheder/vucs-samlede-udspil-nyt-hf/

VUC (2009): Rapport: Efteruddannelse med fokus på den anvendelsesorienterede dimension.

Wiedemann, F. (2017): Almen voksenuddannelse – om behovet for en helhedsorienteret indsats. TIDSSKRIFT FOR PROFESSIONSSTUDIER 25, Tema: Professioner og tværprofessionalitet

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.

**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk